

Koersnota

Economie en Vrijetijdseconomie
2022 – 2025

Voorwoord

Als wethouder ben ik trots op onze gemeente. Aa en Hunze kent een sterke economie met weinig werkloosheid en veel goede ondernemers. Het is hier verder niet alleen prettig wonen en werken, maar er zijn dankzij goed ondernemerschap en het prachtige landschap ook veel recreatiemogelijkheden. Dit trekt veel binnenlandse en buitenlandse toeristen onze kant op, wat weer goed is voor onze economie.

Wij beschouwen onze ondernemers daarom als de belangrijkste factor in een sterke en stabiele economie. Daarom wil de gemeente Aa en Hunze haar ondernemers op een adequate manier bedienen met deze nieuwe koersnota Economie en Vrijtijdseconomie. Ik ben van mening dat het een prachtig product is waar we de komende jaren samen mee aan de slag kunnen. Het is een koersnota die qua aanpak volledig nieuw is. Wij hebben onze ondernemers, stakeholders en inwoners in een aantal verschillende informatiesessies en gesprekken gevraagd wat zij van de gemeente verwachten op het gebied van uitvoering van economisch beleid. Uit deze sessies is veel informatie gekomen en heel veel zaken die door ondernemers zijn aangegeven zijn ook terecht gekomen in deze koersnota. Voor deze onderscheidende aanpak is gekozen omdat ondernemers uit Aa en Hunze immers als ervaringsdeskundigen het beste weten wat er moet gebeuren om de lokale economie te dienen en te versterken. Ondernemers hebben op deze manier gezorgd voor het “ondernemers DNA” in onze nieuwe koersnota.

De rol van de gemeente is op economisch terrein hiermee ook verschoven. Wij werken in deze koersnota met twee grote lijnen: in de eerste plaats door het **aanjagen** van nieuwe initiatieven en in de tweede plaats het zo goed mogelijk **faciliteren** van ondernemersbelangen. Dat is kort samengevat de aanpak en de woorden aanjagen en faciliteren vormen daarmee vanaf nu de kernwoorden voor de gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers.

Op deze manier willen we samen met ondernemers koersen naar een nieuwe economie om zo onze lokale bedrijven helpen toekomstbestendig te maken en daarmee te werken aan een gezonde economie en werkgelegenheid.

Om deze doelstelling te bereiken hebben we uiteraard een visie nodig en een stip op de horizon, maar geen dikke onderzoeksrapporten. De coronacrisis heeft maar weer eens aangetoond dat we snel moeten kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Dat geldt voor ondernemers maar wat mij betreft ook voor de gemeente. Dat is de reden dat onze koersnota Economie kort en bondig is, geschreven in de taal van de ondernemer en daarmee volledig in commitment met de doelgroep. Ik heb er zin in om samen met u aan de slag te gaan!

Bas Luinge

Inhoudsopgave

1.	Achtergrond en doelen	5
1.1.	Aa en Hunze werkt!	5
1.2.	Toekomstbestendig Aa en Hunze	5
1.3.	Kracht van de regio	6
1.4.	Analyse en vertaling naar actielijnen	6
2.	Actielijnen	7
2.1.	Werken en onderwijs	7
2.2.	Vestigingsbeleid en infrastructuur	9
2.3.	Innovatie, kennis en duurzaamheid	10
2.4.	Samenwerking binnen en buiten de regio	11
3.	Uitvoering	12
3.1.	Werken en onderwijs	12
3.2.	Vestigingsbeleid en Infrastructuur	17
3.3.	Innovatie, kennis en duurzaamheid	20
3.4.	Vrijtijdseconomie	24
3.5.	Agrarische sector	30
3.6.	Gezondheid- en zorgeconomie	30
4.	Coördinatie en financiën	31
4.1.	Coördinatie van de activiteiten	31
4.2.	Financiën	31
4.3.	Evaluatie	31

1. Achtergrond en doelen

1.1.

Aa en Hunze werkt!

De gemeente Aa en Hunze kenmerkt zich als een aantrekkelijke woongemeente met een stabiele basis voor werkgelegenheid door de aanwezigheid van veel MKB- en familiebedrijven. Het mooie landschap en de aantrekkelijke woonkernen in de gemeente zorgen niet alleen dat het er prettig wonen en ondernemen is, maar trekken jaarlijks ook veel toeristen. Dit zorgt ervoor dat de recreatiesector een belangrijke economische pijler is voor de gemeente. Samen met de zorg en de agrarische sector heeft de vrijetijdseconomie een groot aandeel in het totaal aantal banen binnen de gemeente. Voor de economische pijler vrijetijdseconomie zal er in deze koersnota losstaande activiteiten worden beschreven.

De economische missie van Aa en Hunze is om de komende jaren gecontroleerd te groeien en te focussen op het behouden en verbeteren van kwaliteit voor het landschap, recreatie, toerisme, wonen en werken. Kwaliteit gaat boven kwantiteit, waarin we streven naar een juiste balans. Om dit goed

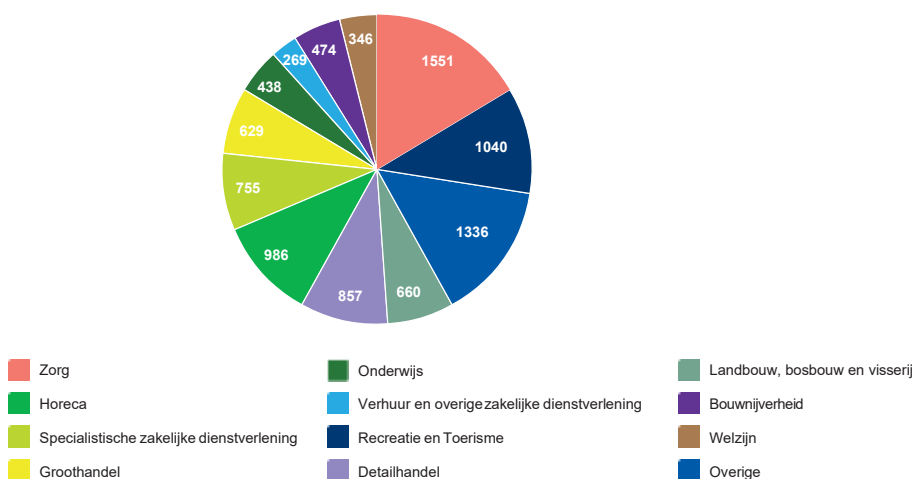
te kunnen peilen en feeling met het werkveld te houden zal de gemeente veel in contact blijven met de ondernemers, inwoners en de toeristen. Een goede aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt is van groot belang. Samen met de ondernemers en het onderwijs stimuleren we dat er ook in de toekomst voldoende gekwalificeerd personeel beschikbaar is.

1.2.

Toekomstbestendig Aa en Hunze

De maatschappij verandert in een snel tempo. Automatisering en digitalisering zorgen voor een grote verschuiving naar een kenniseconomie wat veel uitdagingen maar ook kansen met zich meebrengt. Verder spelen de duurzaamheidsopgaven (circulaire economie, energietransitie, klimaatadaptatie en stikstof) een steeds belangrijkere rol in de samenleving. Maar ook onverwachte ontwikkelingen kunnen de maatschappij ontwrichten. De coronacrisis is een recent voorbeeld van een gezondheids crisis die grote economische gevolgen heeft.

Aantal banen per sector

Figuur 1
Aantal banen per sector in Aa en Hunze 2019 (bron: LISA)

Al deze ontwikkelingen vragen veel aanpassingsvermogen van ondernemers, werknemers, overheid en onderwijs. De gemeente gaat de komende jaren de ondernemers, de arbeidsmarkt en het onderwijs zo goed mogelijk faciliteren en ondersteunen. Zo werken we samen aan de nieuwe economie. Het begrip 'nieuwe economie' duidt op de overgang van een economie die gebaseerd is op de lineaire productie van grondstoffen naar een economie die draait op, met name webgebaseerde, diensten en circulaire productie. De koersnota helpt ons om een duidelijke richting te geven aan de huidige vraagstukken en de rol die de gemeente hierin heeft. Als de rol van de gemeente in twee woorden moet worden samengevat, dan zijn dat wat ons betreft: **aanjagen en faciliteren**.

1.3. Kracht van de regio

De economie stopt niet bij de gemeentegrenzen. Het belang van samenwerken en kennisdeling wordt in deze snel veranderende maatschappij alleen maar groter. De regionale kracht is het fundament voor veel overlappende thema's, zoals toerisme en werkgelegenheid. Veel van dezelfde problemen en kansen binnen de gemeente zijn

ook te vinden bij de buurgemeenten en in de rest van Nederland. Om deze reden is de gemeente al jaren erg actief in de regio en bij de provincie, zeker voor kennisdeling over bepaalde thema's. Ook deze koersnota is in lijn met de regionale beleidsstukken zoals de Regiodeal en de RES. We blijven investeren in regionale samenwerking. De maatschappelijke opgave staat voorop en niet de bestuurlijke grenzen.

1.4. Analyse en vertaling naar actielijnen

De missie voor de gemeente is duidelijk: Aa en Hunze moet een levendige, landelijke en MKB-vriendelijke gemeente zijn, met een aantrekkelijk woon-, leef-, werk-, recreatie- en vestigingsklimaat. Om te bepalen waar de gemeente nu precies staat is er een analyse uitgevoerd die is besproken met de ondernemers. In het belang van de leesbaarheid van deze koersnota is de analyse in de bijlage geplaatst. In de analyse wordt bondig beschreven wat de sterktes en zwaktes zijn van de gemeente. Ook wordt aan de hand van de trends en ontwikkelingen een beeld geschetst van de kansen en mogelijkheden voor een toekomstbestendige economische ontwikkeling.

2. Actielijnen

2.1.

Werken en onderwijs

Uit de cijfers uit bijlage 2 is af te leiden dat Aa en Hunze een economisch sterke gemeente is met een laag werkloosheidspercentage. Dit is voor een groot deel te danken aan de aantrekkelijke woonomgeving en de strategische ligging tussen plaatsen met veel werkgelegenheid, zoals Assen, Groningen en Emmen. Daarnaast zijn er in de gemeente veel midden- en kleinbedrijven te vinden die voor veel werkgelegenheid zorgen in de regio.

In de verschillende ondernemersbijeenkomsten die voor deze koersnota zijn georganiseerd, is aangegeven dat het voor veel ondernemers binnen bepaalde sectoren soms lastig is om voldoende gekwalificeerd personeel te vinden. Dit is vaak het gevolg van een landelijk tekort aan een specifieke groep goedopgeleide en beschikbare werknemers. Ook merken ondernemers in de praktijk dat er veel getalenteerd personeel, dat hier is opgeleid en praktische ervaring heeft opgedaan, voor zichzelf begint of wegstroomt naar andere gebieden in Nederland. Dit probleem wil de gemeente tegen gaan door het onderwijs beter aan te sluiten op de arbeidsmarkt binnen de gemeente. Denk aan

het verbeteren van de kwaliteit van stageplekken, meer bedrijfsbezoeken voor jongeren en het verder actief promoten van bepaalde sectoren bij jongeren.

Voor de arbeidsmarkt is het van belang dat Aa en Hunze een aantrekkelijke woongemeente blijft. Dit betekent ook dat er voldoende starterswoningen moeten zijn, wat nodig is om talent in de regio te kunnen houden. Onze visie op wonen staat in de recent vastgestelde woonvisie. De balans tussen economische ontwikkeling, wonen en het landschap in de gemeente moet behouden blijven.

Verder vindt de gemeente het belangrijk om aandacht te hebben voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in de gemeente. De gemeente blijft zich actief inzetten om deze groep een rol in de maatschappij te geven en dit bij maatschappelijke organisaties en bedrijven aan te jagen of te faciliteren.

quote van horecaondernemer

“Het is in bepaalde sectoren lastig om goede gespecialiseerde vakmannen/-vrouwen te vinden. Dit is in veel gevallen een landelijk probleem. Zowel de gemeente als de ondernemers zouden dit probleem actiever kunnen tegengaan.”

2.2.

Vestigingsbeleid en infrastructuur

De leefbaarheid van een kern en het omliggende landschap wordt (mede) bepaald door het vestigingsbeleid. Bij de leefbaarheid, gezelligheid en aantrekkelijkheid van een kern wordt meestal gekeken naar de winkelgebieden en de horeca. De kern van de dorpen in de gemeente zijn samen met het landschap erg belangrijk voor de woonkwaliteit en het toerisme. Gezien de huidige ontwikkelingen binnen de detailhandel zal de gemeente in overleg met de winkeliers kijken wat nodig is om leegstand in de winkelgebieden te voorkomen.

Voor Aa en Hunze is het belangrijk dat het vestigingsbeleid aansluit op de visie voor het landschap van de gemeente, dat moet blijven floreren. Uitbreiding is op veel locaties nog mogelijk, maar de voorkeur gaat wel uit naar uitbreiding binnen de bestaande ruimte. Zo zal de gemeente in de komende periode onderzoek doen naar nieuwe vestigingsmogelijkheden voor bedrijven in Annen. Bij deze onderzoeken wordt voornamelijk gekeken naar de impact van de uitbreiding op de omgeving. Rust, kleinschaligheid en het landschap zijn sterke eigenschappen van de gemeente, zowel voor wonen als voor het toerisme. Bij onderzoek naar uitbreiding van bedrijvigheid of toerisme zullen deze sterktes van de gemeente daarom goed in de gaten gehouden moeten worden. Een goede infrastructuur moet ervoor zorgen dat inwoners in het hoogseizoen minder snel last hebben van drukte op bepaalde locaties in de gemeente.

Het wegennetwerk, de fiets-, wandel- en ruitersporen en de parkeerplaatsen zijn onderdeel van de fysieke infrastructuur. In het belang van wonen en recreatie zal de gemeente zich richten op het verbeteren van de kwaliteit van de fysieke infrastructuur. Denk hierbij aan het aansluiten bij het regionale wandelknooppuntennetwerk, maar zal zich ook uitdrukkelijk inzetten voor verbetering van de toeristische infrastructuur in het veenkoloniaal deel van de gemeente.

De onderwerpen glasvezel en nieuwe technieken zoals de toepassing van 5G vallen onder de digitale infrastructuur. De digitale bereikbaarheid wordt de laatste jaren steeds meer als een basisbehoefte gezien voor de inwoners, de ondernemers en zelfs voor de toeristen. Diverse marktpartijen zijn daarom de laatste jaren druk bezig geweest met het aanleggen van glasvezel. In het buitengebied is nu glasvezel geplaatst. Alleen in de kernen van Rolde en Gieten moet nog glasvezel komen, dit staat op korte termijn op de planning. De gemeente faciliteert dit. De gemeente zal zich zo goed mogelijk voorbereiden op nieuwe technieken zoals 5G, wat bijvoorbeeld kansen oplevert voor precisielandbouw en andere innovaties.

2.3.

Innovatie, kennis en duurzaamheid

De nationale en lokale economie verschuiven in een snel tempo naar een economie waar kennis meer centraal staat dan fysieke arbeid. Een van de belangrijkste oorzaken hiervoor is de automatisering en digitalisering die op steeds meer plekken worden toegepast. De coronamaatregelen zorgen bij veel bedrijven voor een versnelling van deze transformatie. Wat de precieze effecten van deze transitie gaat worden op korte termijn voor de gemeente is nu nog niet volledig in beeld. In goede samenwerking met het onderwijs en de ondernemers willen we de verschuiving naar een kenniseconomie in goede banen te leiden. Daarnaast verliezen we het belang van de maakindustrie en ambachten niet uit het oog.

Duurzaamheid is een thema dat betrekking heeft op alle partijen binnen de maatschappij. Zowel de ondernemers in alle mogelijke sectoren, als de overheid, de inwoners en de maatschappelijke organisaties. De verwachtingen en ambities vanuit de provincie liggen hoog. Voor de komende periode zal er voornamelijk gericht worden op de vier hoofdlijnen binnen dit thema, namelijk: de energietransitie (verbruik en opwekking van energie in balans), een circulaire economie (gebruik van grondstoffen circulair in plaats van lineair), klimaatadaptatie (kwetsbaarheid voor klimaatverandering verminderen) en biodiversiteit (zorgen voor voldoende aanwezigheid en diversiteit van dier- en plantensoorten).

De energietransitie is een opgave die ons allemaal raakt. Voor de duurzame opwekking van energie worden de provinciale doelen beschreven in de Regionale Energie Strategie. We nodigen de ondernemers in Aa en Hunze uit om bij te dragen aan bij de uitvoering van de RES. In de Transitievisie Warmte wordt beschreven op welke manier de gemeente het aardgasgebruik voor woningen en bedrijven gaat verminderen. De benodigde versnelling van de energietransitie zal een grote impact hebben op het bedrijfsleven. Niet alleen voor de energiehuishouding, maar ook voor het verdienmodel van de bedrijven in de gemeente. De energietransitie biedt ook kansen voor de bedrijven en voor de gemeente.

Ook wil de gemeente zich in de komende periode meer richten op het verder uitwerken van de transitie naar een circulaire economie. Een economie gebaseerd op het verbruik van grondstoffen is niet houdbaar. Het wordt daarom een flinke uitdaging om de afvalstoffen te kunnen beperken en te kunnen hergebruiken. Het is belangrijk dat de gemeente hiervoor het goede voorbeeld geeft en de ondernemers ondersteunt bij deze transitie. Hiervoor is bijvoorbeeld het platform Noordelijk Innovatielab Circulaire Economie (NICE) opgericht. Sinds 2017 staat NICE voor het versnellen van de transitie naar

een circulaire economie in Drenthe. De gemeente stimuleert ondernemers in Aa en Hunze om hier gebruik van te maken. De gemeente werkt samen met de provincie aan de uitvoering van de Roadmap Circulaire Economie 2050. In de Roadmap Circulaire Economie 2050 zijn de ambitie, inhoudelijke kaders en werkwijze van de provincie Drenthe verwoord.

2.4. Samenwerking binnen en buiten de regio

De belangrijkste economische taken voor de gemeente zijn verbinden, aanjagen en faciliteren. Om de economie zo sterk mogelijk te houden is het van belang dat de gemeente goed op de hoogte is van de situatie en de wensen bij de ondernemers en andere stakeholders in de gemeente en daar ook feeling mee heeft (de taal van de ondernemer spreken). Om dit goed te kunnen peilen wordt er regelmatig contact gezocht met de ondernemers en de ondernemersverenigingen. Ook is het doel om de actiepunten uit deze koersnota jaarlijks terug te koppelen aan de ondernemers om gezamenlijk de prioriteiten te bepalen.

Zoals eerder is aangegeven wordt samenwerking buiten de gemeentegrenzen als zeer belangrijk beschouwd voor Aa en Hunze. Om deze reden is de gemeente actief betrokken bij regionale samenwerkingen voor meerdere economische thema's, namelijk:

- Arbeidsmarkt en onderwijs (bijvoorbeeld: Regiodeal, Regionaal Investeringsfondsproject)
- Toekomstbestendige bedrijventerreinen
- Recreatie en Toerisme (bijvoorbeeld: het UNESCO Geopark, Drenthe bestemming 2030 en vitale vakantieparken)
- Digitalisering (bijvoorbeeld: de digitaliseringsagenda)
- Duurzaamheid (bijvoorbeeld: de RES)

quote van Landbouwondernemer

“Ook de ondernemers die wel de tijd en geld willen investeren in verduurzamingsprojecten worden te vaak nog tegengehouden door externe factoren, bijvoorbeeld door te weinig ruimte op het elektriciteitsnet.”

3. Uitvoering

3.1.

Werken en onderwijs

3.1.1. Strategie

Voor dit thema doelt de gemeente op een sterke en stabiele arbeidsmarkt en een excellente dienstverlening en ondersteuning voor de ondernemers. De uitkomsten van de analyse en de reactie van de ondernemers wijst erop dat de gemeente over het algemeen een stabiele arbeidsmarkt kent, met een relatief laag werkloosheidspercentage. Ook wordt de gemeente gekenmerkt als een mkb-vriendelijke gemeente. Het is erg belangrijk dat de beroepsbevolking in staat is om snel in te spelen op veranderingen. Investeren in kennis en competenties is daarom erg belangrijk. De afstemming met de onderwijsinstellingen is goed, maar mist een structurele vorm van overleg. Hier willen we met elkaar een nieuwe impuls aan geven de komende periode.

Om de arbeidsmarkt ook in de toekomst zo gezond mogelijk te houden, is het van belang dat het aanbod (de beroepsbevolking) en de vraag (vacatures) in deze markt op elkaar aansluiten. De snel veranderende maatschappij heeft een grote invloed op de verhouding tussen vraag en aanbod. Met een juist aanbod van opleidingen en cursussen kan voor een deel ingespeeld worden op deze snelle veranderingen. Het vasthouden van getalenteerd personeel in de regio is een andere kritieke factor voor een goede balans tussen vraag en aanbod. De gemeente wil zich dan ook meer inzetten op het verbeteren van de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. Hierin staat de arbeidsbehoefte bij de ondernemers centraal. Voor de komende periode zal de gemeente daarom met de ondernemers en het onderwijs in gesprek gaan om de arbeidsbehoefte te achterhalen.

“Een leven lang leren, dat zou iedereen moeten doen. Een baan voor het leven bestaat niet meer.”

quote van ondernemer in dienstverlening

3.12. Activiteiten

	Wat we nu doen	Eenmalige investering	Structurele investering	Wie	Wanneer
1	Bedrijfsbezoeken	-	Reguliere activiteit	Gemeente	Doorlopend
2	Periodiek contact met de ondernemersverenigingen	-	Reguliere activiteit	Gemeente, ondernemersverenigingen	Doorlopend
3	Bereikbaar zijn voor ondernemers	-	Reguliere activiteit	Gemeente	Doorlopend
4	RIF-project (Blue Zone)	-	In begroting	Gemeente, Drenthe College/WPDA	Doorlopend
5	Inkoopbeleid	-	Reguliere activiteit	Gemeente	Doorlopend

Wat we nog meer gaan doen					
6	Themabijeenkomsten organiseren		5.000	Gemeente	2022-2025
7	Inzetten op het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en de arbeidsmarkt	€10.000	-	Gemeente, Drenthe College	2022

3.1.3. Toelichting

1. Bedrijfsbezoeken

Wij willen veel contact hebben met de ondernemers van Aa en Hunze om te weten wat er bij hen speelt en om te reflecteren. Dit willen we dan ook blijven doen. Voor de komende periode zal er intensief ingezet worden op:

- Bedrijfsbezoeken met het college
- Bedrijfsbezoeken met de wethouder
- Bedrijfsbezoeken door medewerkers van de gemeente
- De gemeenteraad gaat zelf ook op bedrijfsbezoek.

2. Periodiek contact met de ondernemersverenigingen

De ondernemersverenigingen zorgen ervoor dat de ondernemers onderling contact blijven houden, om hulp kunnen vragen en kennis kunnen uitwisselen. Actieve ondernemersverenigingen zijn dan ook erg belangrijk voor een goed ondernemersklimaat in de gemeente. Wij steunen de ondernemersverenigingen dan ook waar nodig en waar mogelijk vanuit vaak een faciliterende rol.

De gemeente houdt structureel contact met de lokale ondernemersverenigingen middels periodiek overleg met de Recreatiecommissie en het Ondernemersplatform. Bij het Ondernemersplatform komen de ondernemersverenigingen uit de gemeente samen om economische aangelegenheden te bespreken. Verder is er twee keer per jaar overleg met Toeplah (lokale verenigingen voor de recreatiesector), twee keer per jaar met Koninklijke Horeca Nederland (KHN), en eens per jaar met LTO (landelijke vereniging voor de landbouwsector). Het contact met LTO zal voor de komende periode worden verdubbeld naar twee contactmomenten per jaar.

3. Bereikbaar zijn voor ondernemers

Om een goed klimaat te creëren voor de ondernemers in de gemeente willen wij zowel telefonisch, als via de mail en online goed bereikbaar zijn. De ondernemers kunnen ons momenteel bereiken via de mail en telefonisch. Verder zijn er social media-groepen opgericht waar zowel de gemeente als de ondernemers updates kunnen delen. Ook is er voor de ondernemers veel informatie te vinden op de nieuw ontwikkelde website van de gemeente.

Voor de komende periode willen wij ervoor zorgen dat deze kanalen beschikbaar blijven voor de ondernemers en waar nodig verbeterd worden. Naast dat de gemeente goed bereikbaar wil zijn voor de ondernemers, zullen we voor de komende periode ook inzetten op het verder verbeteren van de gemeentelijke processen, bijvoorbeeld door vergunningsaanvragen van ondernemers sneller te behandelen.

4. RIF-project (Blue Zone)

Het beroepsonderwijs moet beter op de arbeidsmarkt aansluiten. Het regionaal investeringsfonds mbo (RIF) stimuleert de samenwerking tussen scholen, de publieke sector en het bedrijfsleven. Vanuit de Regiodeal is de gemeente betrokken bij het RIF-project en zorgen wij waar mogelijk voor aansluiting van de ondernemers in onze gemeente.

Daarnaast gaat de komende jaren ook het programma ondernemen met impact van start. Het RIF-project komt uit de Regiodeal en wordt geregisseerd door de provincie, waarbij de gemeente fungeert als aanjager en facilitator richting de ondernemers binnen de gemeente Aa en Hunze.

5. Inkoopbeleid gemeente

Vanuit een lokaal economisch oogpunt koopt de gemeente zoveel als mogelijk in bij lokale ondernemers. Hierbij worden de gestelde wet- en regelgeving en het inkoopbeleid van de gemeente in

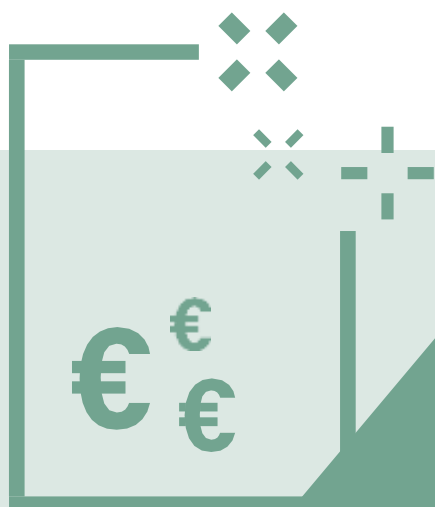
achtgenomen. Bij aanbestedingen is ook aandacht voor SROI (social return on investment).

6. Themabijeenkomsten organiseren

Het plan is om twee keer per jaar vanuit de gemeente themabijeenkomsten te organiseren voor de ondernemers. Op deze bijeenkomsten krijgen de ondernemers informatie gepresenteerd en kunnen zij hun eigen ervaringen omtrent dit onderwerp met elkaar delen. Denk hiervoor bijvoorbeeld aan een duurzaamheids- en een marketingbijeenkomst. De gemeente zorgt samen met ondernemers voor een locatie, apparatuur en sprekers.

7. Inzetten op het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en de arbeidsmarkt

Zoals eerder ook is geschreven, zorgt het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en de arbeidsmarkt voor het toekomstbestendig en flexibel maken van de arbeidsmarkt. De gemeente is hier zeker ook al mee bezig, maar we willen hier extra op gaan inzetten. Er zijn een aantal sectoren en beroepsvakken die stimulering nodig hebben om in de toekomst voldoende gekwalificeerd personeel beschikbaar te hebben. Ook moet er worden ingezet op het vasthouden van talent in de regio. Hiervoor wil de gemeente samen met scholen onderzoeken wat er nodig is om dit te realiseren.

Financiële inzet 2022-2025

Het totaal aan nieuwe activiteiten in deze actielijn vergt een aanvullende investering op de huidige begroting van €30.000 voor de periode van 2022-2025

3.2.

Vestigingsbeleid en Infrastructuur

3.2.1. Strategie

Het vestigingsbeleid en de infrastructuur spelen een belangrijke rol binnen de economie van Aa en Hunze. Het vestigingsbeleid moet bepalen wat de ideale ruimtelijke indeling is voor de ondernemers in de gemeente en het beleid voor infrastructuur moet ervoor zorgen dat het fysieke en digitale verkeer de ondernemers goed bereikt. De omgevingsvisie bevat de kaders voor de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente.

Veelzijdigheid is een duidelijke sterkte van de gemeente. Het is belangrijk dat ons ruime aanbod behouden blijft. Dit betekent onder andere dat kleinschaligheid (bijvoorbeeld b&b's en kleine campings) gekoesterd moeten worden.

Inbreiding gaat voor uitbreiding

We streven naar een maximale economische impact zonder dat het landschap en de ruimte voor wonen en recreatie te veel wordt belast. Uitbreiding is op veel locaties dus nog mogelijk, maar de voorkeur gaat uit naar uitbreiding 'binnen de bestaande ruimte' oftewel binnen de bestaande bedrijventerreinen of bestaande toegewezen locaties. Waar inbreiding niet mogelijk is en de behoefte wel is aangetoond kijken we naar uitbreidingslocaties. Ook zal er in het vestigingsbeleid actief worden ingezet op het tegengaan van leegstaande (winkel en kantoor-)panden en schuren.

Er zal in de aankomende periode onderzoek gedaan worden naar de wenselijkheid en de mogelijkheden voor uitbreiding van bedrijfsruimte voor de ondernemers in de gemeente, bijvoorbeeld in de vorm van bedrijfsverzamelgebouwen.

Het vestigingsbeleid omtrent de vrijetijdseconomie is ook een belangrijk thema voor de komende periode, omdat dit voor een groot deel het aantal toeristen en zo ook de spreiding in de gemeente bepaalt. Het Recreatieschap Drenthe geeft aan dat er van overtoerisme nog geen sprake is in de gemeente, en dit blijkt ook uit het inwonerspanel.

Met name aan de bovenkant van de markt nog zeker ruimte is voor grote campings en bungalowparken. Daar zijn er in heel Drenthe nog niet zoveel van en kan daardoor veel kansen bieden voor onze gemeente. Vanuit 'Vitale Vakantieparken' zal de komende periode worden onderzocht of natuur of landbouwgrond voor nieuwvestiging of uitbreiding gebruikt moet worden of dat er bestaande bestemmingen zullen worden (her)gebruikt.

Beroep aan huis

Onder voorwaarden is bedrijvigheid aan huis toegestaan (binnen de woonbestemming). Dit is een belangrijk uitgangspunt geweest bij de laatste actualisatieronde van de bestemmingsplannen in onze gemeente. Het aantal bedrijven en het type bedrijvigheid is afhankelijk van de marktwerking. Dit beleid draagt bij aan een behoud van werkgelegenheid in een plattelandsgemeente zoals Aa en Hunze.

Infrastructuur

Voor wat betreft de infrastructuur in de gemeente zal er de komende periode gewerkt worden aan het aansluiten bij het provinciale wandelknooppuntennetwerk en een uitgebreid fietsplan. Dit draagt bij aan betere spreiding van recreatie-activiteiten. Verder zal er onderzoek worden gedaan naar de OV-verbindingen binnen en naar de gemeente voor het optimaliseren van het woon-werkverkeer.

“Op populaire locaties in de gemeente is er in het hoogseizoen wel veel drukte, maar van overtoerisme kunnen we nog niet spreken.”

quote van ondernemer

3.2.2. Activiteiten

	Wat we nu doen	Enmalige investering	Structurele investering	Wie	Wanneer
1	Digitale bereikbaarheid	In begroting	-	Gemeente	Doorlopend
2	Onderzoek naar wenselijkheid uitbreiding bedrijfsverzamelgebouwen	€10.000	-	Gemeente	2022
3	Zorgvuldige afweging van het ruimtelijk kader		Reguliere activiteit	Gemeente	Doorlopend

Wat we nog meer gaan doen

4	Ontwikkelen wandelknooppuntnetwerk	De kosten zijn geraamd op 172.000 euro. De raad zal hier separaat een besluit over nemen.	-	Gemeente	2023/2024
5	Onderzoek naar de uitbreidingsruimte Annen	€10.000	-	Gemeente	2024
6	Toekomstbestendige bedrijventerreinen	€10.000	-	Gemeente, bedrijventerreinen	2022

3.2.3. Toelichting

1. Digitale bereikbaarheid

Niet alleen voor het bedrijfsleven, maar ook voor de woon- en recreatiekwaliteit van de gemeente is digitale bereikbaarheid steeds belangrijker. Het aanleggen en exploiteren van (mobiele) netwerken is aan de markt. Wij zullen ons waar mogelijk inzetten op volledige digitale bereikbaarheid in de gemeente door de aanleg te faciliteren. In de komende periode zal er onder andere glasvezel worden aangelegd in de kernen van Rolde en Gieten door marktpartijen en zullen wij ons voorbereiden op de komst van 5G. Daar hoort ook bij dat wij aandacht hebben voor de beantwoording van zorgen en vragen van inwoners en ondernemers over dit onderwerp.

2. Bedrijfsverzamelgebouwen

De gemeente zet in op het behoud van kleinschaligheid. Dit betekent ook dat we de kleine ondernemers in de gemeentewillen faciliteren waar mogelijk. In de afgelopen jaren zijn er een aantal bedrijfsverzamelgebouwen geplaatst, bijvoorbeeld bij bedrijventerrein Bloemakkers. Voor de komende periode willen we gaan onderzoeken of er meer behoefte is aan vergelijkbare werklocaties voor kleine ondernemers.

3. Zorgvuldige afweging van het ruimtelijk kader

Zoals eerder in de koersnota ook is aangegeven zijn het landschap en de rust belangrijke eigenschappen van Aa en Hunze. Niet alleen voor de kwaliteit van wonen, maar ook voor de vrijetijdseconomie. Dit willen we graag zo behouden.

De gemeente schat in dat uitbreiding van de bedrijvigheid op veel locaties in de gemeente nog zeker mogelijk is. Bij een grote groei zal in de komende jaren voldoende aandacht zijn voor spreiding en het voorkomen van aantasting van het landschap.

4. Ontwikkelen wandelknooppuntennetwerk

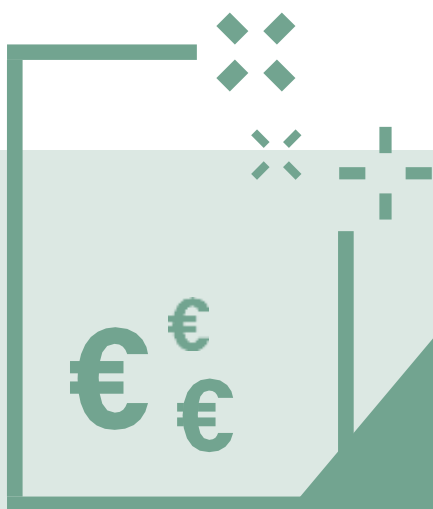
Om de kwaliteit van wonen en recreatie te verhogen in de gemeente wil de gemeente zich aansluiten op het provinciale wandelknooppuntennetwerk. Andere gemeenten in de provincie zijn al verbonden aan dit netwerk. De kosten van dit project zijn voor het aanleggen van dit netwerk in de gehele gemeente, denk hierbij onder andere aan het plaatsen van informatieborden, routewijzers en opname op wandelkaarten en wandelapps. Het uitgangspunt hierbij is om zoveel mogelijk fysieke bewegwijzering te clusteren om wildgroei te voorkomen. Vanwege de grote van dit project zal dit onderwerp los van de koersnota in de raad besproken worden.

5. Onderzoek naar uitbreidingsruimte in Annen

Ruimte is kostbaar in de gemeente. Het is daarom dat we eerst onderzoek willen (laten) doen naar de behoefte en de gevolgen van meer bedrijfsruimte in Annen. Dit onderzoek wordt ingeschat op €10.000.

6. Toekomstbestendige bedrijventerreinen

Bedrijventerreinen spelen een belangrijke rol in het vestigingsklimaat en kunnen een grote bijdrage leveren aan de regionale en lokale doelstellingen voor veiligheid, energietransitie, circulariteit, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Een toekomstbestendig bedrijventerrein is duurzaam, veilig en groen. Voor de komende periode willen wij samen met de provincie stappen zetten voor het toekomstbestendig maken van meerdere bedrijventerreinen in de gemeente. Voor dit project wordt verwacht dat de gemeente €10.000 incidenteel nodig heeft voor de komende periode.

Financiële inzet 2022-2025

Het totaal aan nieuwe activiteiten in deze actielijn vergt een aanvullende investering op de huidige begroting van €30.000 voor de periode van 2022-2025

3.3.

Innovatie, kennis en duurzaamheid

3.3.1. Strategie

De automatisering en digitalisering van de samenleving gaat bijzonder snel. Deze transities zorgen voor een verdere verschuiving naar een kennis-economie. Dit biedt veel kansen, maar nog niet iedereen is klaar voor deze verschuiving. Het is de taak van de gemeente om de inwoners, ondernemers en werknemers zo goed mogelijk te faciliteren in het benutten van de beschikbare kansen. De gemeente zal zich zo goed mogelijk aansluiten bij de Nederlandse digitaliseringsstrategie, bijvoorbeeld door gerichte opleidingen en cursussen aan te bieden. De Regiodeal biedt vanuit hun eigen digitaliseringprogramma ook de nodige hulpmiddelen voor de gemeente.

Voor wat betreft het thema duurzaamheid, blijkt uit de ondernemersbijeenkomsten dat de bereidheid van de ondernemers in de gemeente voor de energie- en circulaire transitie relatief groot is. Wat de ondernemers momenteel vaak nog tegenhoudt is een gebrek aan kennis, tijd, ruimte, geld of er zijn andere problemen die zij niet in eigen hand hebben (bijvoorbeeld te weinig ruimte op het net voor het terugleveren van groene energie). De gemeente zal zich de komende periode gaan inzetten om in samenwerking met de betrokken partijen de huidige beperkingen op dit terrein versneld op

te lossen, zodat we voor de ondernemers in de toekomst meer mogelijkheden creëren. We zullen hierbij vooral een aanjagende rol oppakken en in samenwerking met onze stakeholders aan de slag gaan

Verder is het de taak van de gemeente om duurzaamheid in brede zin te stimuleren. Hier zal de gemeente zich dan ook de komende jaren intensief voor inzetten. Met de hieronder beschreven activiteiten willen wij de economische dynamiek in Aa en Hunze versterken. Voor een effectieve en vlotte overgang naar een circulaire economie zal de gemeente zoveel als mogelijk zelf het goede voorbeeld geven. Er zijn al veel ondernemers in Aa en Hunze die hun bedrijfsprocessen hebben aangepast of innovatieve producten en diensten aanbieden. Deze koplopers willen wij meer een podium geven om zo anderen te inspireren de algemene kennis over dit onderwerp te vergroten, bijvoorbeeld in samenwerking met 'Ik ben Drents Ondernemer'.

3.3.2. Activiteiten

	Wat we nu doen	Eenmalige investering	Structurele Investering	Wie	Wanneer
1	Ondersteuning van ondernemers bij duurzaamheidsopgaven	-	Reguliere activiteit	Gemeente	Doorlopend
2	Bewustwording onder bedrijfsleven verbeteren	-	Reguliere activiteit	Gemeente	Doorlopend
3	Aansluiten op doelen van Regionale Energie Strategie	-	Reguliere activiteit	Gemeente, RES	Doorlopend
4	Digitaliseringsagenda	In begroting	In begroting	Gemeente	Doorlopend
5	Online lokaal winkelplein	In begroting		Gemeente	Doorlopend

Wat we nog meer gaan doen					
6	Combinatie informatiezuilen	€20.000	-	Gemeente	2022/2023
7	Best practices een podium geven	-	€5.000	Gemeente, ondernemers	2021-2025
8	Tiny Waterstofhuis	In begroting	-	Provincie, Gemeente	2022
9	Subsidieregelingen verduidelijken voor ondernemers	In begroting	-	Gemeente	2022/2023

3.3.3. Toelichting

1. Ondersteuning van ondernemers bij duurzaamheidsopgaven

De taak van de gemeente is om de ondernemers te ondersteunen daar waar mogelijk. Dit geldt zeker ook in het geval van het duurzaamheidsvraagstuk dat voor een groot deel ligt bij de ondernemers. Wij ondersteunen de ondernemers voor zover dit binnen onze mogelijkheden ligt, bijvoorbeeld door vragen te beantwoorden over subsidieregelingen en te adviseren op het gebied van bedrijfsversterkende aspecten. Ook voor de komende periode staat de gemeente klaar voor de ondernemers bij problemen of vragen met betrekking tot duurzaamheid.

2. Bewustwording onder bedrijfsleven verbeteren

Een andere taak van de gemeente is om bewustwording van de duurzaamheidsopgave in het bedrijfsleven te stimuleren. Dit doen we in het contact met de bedrijven; bij de bedrijfsbezoeken, via de online platforms en andere media. Maar om ondernemers te overtuigen is het ook belangrijk om als gemeente zelf het goede voorbeeld te geven. Hier zullen wij ons de komende periode meer op richten.

3. Aansluiten op doelen van Regionale Energie Strategie

Met de RES 1.0 voor regio Drenthe, die begin april 2021 is gepubliceerd, wordt ingespeeld op de landelijke doelstelling om in 2050 energie-neutraal te zijn en geen aardgas meer te gebruiken. Al vóór het Klimaatakkoord formuleerden de

Drentse overheden ambities om de CO2-uitstoot terug te dringen. De gemeente Aa en Hunze sluit zich hier volledig bij aan en stelt zich actief op binnen dit project.

Dit houdt in dat de gemeente ook actief zal meewerken aan regionale of landelijke projecten binnen de RES, zoals; 'zon op dak' en 'van het gas af'. Het is mogelijk dat hier in de toekomst extra budget voor moet worden vrijgemaakt. De gemeente zal waken dat met deze ambitieuze projecten de kwaliteit van het landschap en de rust in de gemeente niet of minimaal wordt aangetast. Ook kunnen er daar waar mogelijk, in combinatie met de werkzaamheden, structuurversterkende maatregelen worden genomen.

4. Digitaliseringsagenda

Het belang van de digitale wereld speelt een steeds grotere rol in de maatschappij. Het is voor ondernemers ontzettend belangrijk om hier op een goede manier mee om te gaan. De gemeente ondersteunt momenteel met name de ondernemers in de vrijetijdseconomie door middel van de digitaliseringsagenda. Voor de komende periode willen wij deze ondersteuning ook bieden voor de ondernemers uit andere sectoren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het aanbieden van cursussen voor online marketing of automatisering van het verkoopproces.

5. Online lokaal winkelplein

Het lokaal winkelplein (www.lokaalwinkelplein.nl) is reeds gerealiseerd. Dit online platform is ontwikkeld door een lokale ondernemer en werd gefaciliteerd door de provincie, de gemeente en het Ondernemersplatform. Het lokaal winkelplein wordt verder doorontwikkeld om meer en meer ondernemers aan te laten sluiten. Alle bedrijven in de gemeente kunnen zich op dit platform aansluiten, dus ook de dienstverlening, business to business en de horeca. Dit winkelplein wordt o.a. ontsloten op de hieronder genoemde informatiezuilen.

6. Informatiezuilen

Momenteel zijn wij bezig met de ontwikkeling van meerdere informatiezuilen in de gemeente. De eerste drie zuilen zijn op 13 juli 2021 geplaatst in Rolde, Annen en Gieten. In totaal zullen er nog 24 informatiezuilen worden geplaatst in 2021 en 2022. Op deze informatiezuilen zijn onder andere de lokale ondernemers (doormiddel van QR-codes) vindbaar. Hier wordt dan ook de link gelegd met het recent ontwikkelde online winkelplein. Verder zijn er interessante locaties, routes en andere toeristische informatie op de zuilen te vinden.

7. Best practices in de gemeente een podium geven

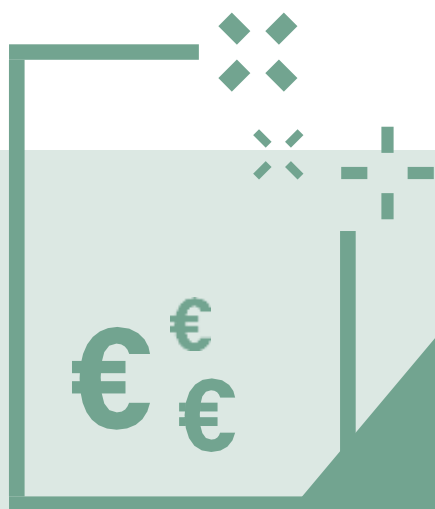
Om duurzaamheid de komende jaren bij ondernemers meer te stimuleren wil de gemeente de ondernemers die op een creatieve manier veel progressie hebben gemaakt met lastige duurzaamheidsvraagstukken bij hun organisatie een podium geven. Niet alleen werkt dit motiverend voor de ondernemers die hun succesverhaal kwijt kunnen, ook zorgt dit voor nieuwe gesprekken of ideeën bij de andere ondernemers. Voor deze activiteit zal de samenwerking worden gezocht met de ondernemersverenigingen in deze gemeente. Ook kan er mogelijk een combinatie plaatsvinden met de themabijeenkomsten die de gemeente van plan is te organiseren.

8. Tiny Waterstofhuis

Vanuit de regiodeal wordt er momenteel in Hoogeveen gewerkt aan de ontwikkeling van een Tiny Waterstofhuis. Het is de bedoeling dat deze in de komende periode op tournee gaat langs de Drentse gemeenten. In oktober van 2021 zal het waterstofhuis tijdelijk in Aa en Hunze worden geplaatst. Hiervoor zal de gemeente een programma ontwikkelen in het kader van duurzame energie, innovatie en educatie.

9. Subsidieregelingen verduidelijken voor ondernemers

Met alle subsidieregelingen die door de nationale overheid worden toegereikt is het voor ondernemers soms lastig om te achterhalen voor welke subsidies zij in aanmerking komen en welke voorwaarden er aan de subsidies worden gesteld. Ondanks dat de gemeente niet de subsidies verstrekt, heeft het wel een belangrijke rol in het ondersteunen van de ondernemers in dit proces. Wij willen de beschikbare subsidieregelingen verder verduidelijken op onze online platforms en beter kunnen reageren op hulpvragen van ondernemers.

Financiële inzet 2022-2025

Het totaal aan nieuwe activiteiten in deze actielijn vergt een aanvullende investering op de huidige begroting van €40.000 voor de periode van 2022-2025

3.4.

Vrijetijdseconomie

3.4.1. Strategie

Aa en Hunze is een aantrekkelijke gemeente. Niet alleen voor de inwoners is het een fijne plek om te wonen en te recreëren, ook trekt het landschap en de recreatiemogelijkheden van de gemeente jaarlijks veel binnenlandse en buitenlandse (vooral Duitse) toeristen. Dit maakt dat Aa en Hunze een sterke en groeiende vrijetijdseconomie heeft, waarin ook nog veel kansen liggen. Wanneer de sector verder zal groeien zal dit de economische basis versterken en voor meer werkgelegenheid zorgen. Daarnaast heeft een groeiende vrijetijdseconomie positieve impact op de detailhandel en de woonsector.

Omdat de rust en het landschap belangrijke factoren zijn voor de inwoners en veel toeristen, moet er dus strategisch worden omgegaan met een verdere groei van de vrijetijdseconomie. Een belangrijke rol voor de gemeente hierin is om de algemene mening van de inwoners, de ondernemers en de toeristen goed te peilen en adequaat te reageren op veranderingen. Op deze manier verwachten wij gecontroleerd verder te kunnen groeien met deze sector.

Het Recreatieschap Drenthe geeft aan dat de wensen van de recreanten continu verandert, en dat monitoring dus belangrijk is. De sector zal per definitie mee moeten blijven veranderen om een sterke economische factor te blijven. Stilstand is achteruitgang. Deze verandering vraagt onder andere fysieke ruimte voor ondernemerschap (zoals bij het vestigingsbeleid is besproken), maar ook om nieuwe producten (nieuwe verblijfsvormen). De grootste taak ligt bij de ondernemers, die op mogelijke kansen moeten reageren. De gemeente zal de ondernemers hierin ondersteunen en verandering proberen aan te jagen.

Verder wordt er via het project 'Vitale Vakantieparken' de komende periode gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit van verblijfslocaties en recreatiemogelijkheden. De gemeente zal dit project waar nodig actief ondersteunen en promoten.

Er zijn bestaande en nieuwe initiatieven voor meerdaagse evenementen, de gemeente faciliteert dit waar mogelijk. Voorbeelden zijn het Blues festival, de Superprestige en FestiValderAA). Het is belangrijk dat initiatieven bijdragen aan een vitale sector en passen in het evenementenbeleid (de veiligheid en bereikbaarheid).

quote van ondernemer in de vrijetijdsector

“Aa en Hunze is een gemeente met een mooie natuur. Dit biedt voor de vrijetijdseconomie veel kansen. Door ondernemers meer samen te brengen worden deze kansen sneller en vaak beter benut.”

3.4.2 Activiteiten

	Wat we nu doen	Eenmalige investering	Structurele investering	Wie	Wanneer
1	Beleid actualiseren voor verblijfsaccommodaties	-	Reguliere activiteit	Gemeente	Doorlopend
2	Programmteam Drentsche Aa	-	Reguliere activiteit	Gemeente	2022-2025
3	Programmteam Hunze	-	In begroting	Gemeente	Doorlopend
4	Vitale vakantieparken	-	In begroting	Gemeente, provincie, recreatieschap Drenthe en RECRON	Doorlopend
5	UNESCO Geopark de Hondsrug	-	€22.000 ¹	Gemeente	2022-2025

Wat we nog meer gaan doen					
6a	Duurzaam toerisme en recreatie	€22.000	-	Gemeente	2022
6b	Ontwikkelingen Nationaal Park Drentsche Aa	€20.000	-	Gemeente, belevingscentrum Geopark, toerist informatiepunt en horeca	2022
6c	Beleving en connectie Nationaal Park Drentsche Aa en ondernemers	€10.000	-	Gemeente	2022
7	Ontwikkelen themaroutes	€5.000	-	Gemeente	2022
8	Recreatieve fietsvoorzieningen		€15.000	Gemeente	2022-2025
9	Organiseren van meerdaagse evenementen	€15.000		Gemeente, ondernemersverenigingen	2023

¹ Investering voor UNESCO Geopark de Hondsrug wordt nu jaarlijks besloten

3.4.3. [Toelichting](#)

1. **Beleid actualiseren voor verblijfsaccommodaties**

In de vrijetijdseconomie in Aa en Hunze speelt het beleid voor de verblijfsaccommodaties een belangrijk rol. Hiermee wordt niet alleen de kwaliteit van het toerisme voor een groot deel bepaald, maar ook is het een maatstaf voor het aantal toeristen dat naar onze gemeente reist.

In de vorige beleidsperiode is er beleid opgesteld voor de camperplaatsen, voor kleine campings op het terrein van boerderijen en voor B&B 's. Voor de komende periode willen we opnieuw naar dit beleid kijken en het advies actualiseren. Zo is het momenteel bij de Hondsrug over het algemeen een stuk drukker dan in het oostelijke gebied van de gemeente. Ook willen we de komende periode onderzoek doen naar de mogelijkheden voor een verbreding van het seizoen.

2. **Toeristische regisseur**

De gemeente heeft zich in maart 2021 verbonden aan een Toeristisch regisseur. Zij zal in verschillende toeristische projecten van de gemeente én regionale samenwerkingen een belangrijke rol spelen. Verder zal er structureel geld voor haar functie vrijgemaakt worden om haar andere werkzaamheden zoals gebiedspromotie, toeristische informatievoorziening en het versterken van het toeristisch aanbod te kunnen financieren.

3. **Programmteam Hunze**

Voor de activiteiten van het programmteam Hunze is recent een Hunzevisie opgesteld. Aan de basis van deze visie staat de aankoop van gronden door derden in verband met de herinrichting van het gebied in het kader van de wateropgave. De aangekochte gronden worden omgezet in natuurgebieden door met name Het Drentsche Landschap. Voor de ontwikkeling van het Hunzedal sluit de gemeente aan bij het programmteam en is er recent een Hunzevisie 2030 opgesteld. De gemeente ziet dit als een goede kans om het Hunzedal verder te ontwikkelen en ontspanning en beleving te combineren met natte natuur, waterberging en duurzame ontwikkeling, waardoor het mes aan twee kanten snijdt.

Verder wordt er de komende periode gekeken naar de toeristisch recreatieve herinrichting van het Hunzegebied. De meeste gebieden in onze gemeente zijn al heringericht. De uitdaging is om langs de Hunze naast natuurontwikkeling ook recreatieve ontwikkelingen een plaats te geven. Eén van de projecten is de fietsverbinding door het Hunzegebied. Dit project moet verder uitgewerkt worden in concrete acties, waar fietsverbindingen en toeristisch interessante locaties verder ontwikkeld worden.

4. Vitale vakantieparken

Samen met de provincie, recreatieschap Drenthe en RECRON zijn wij in 2017 het project 'Vitale Vakantieparken' gestart. Dit is een project om de vakantieparken en campings in Drenthe, die er op dit moment recreatief en economisch gezien minder goed voorstaan, te ondersteunen om weer recreatief en economisch gezond (aantrekkelijk) te worden. Ook voor gezonde bedrijven liggen er binnen dit project kansen voor doorontwikkeling en innovatie. Zo biedt het Excellentieprogramma voor een aantal bedrijven uit Aa en Hunze de mogelijkheid om door te groeien tot de top van Nederland (Excellent in jouw segment). Maar ook bedrijven die kansen zien voor hun bedrijf kunnen ondersteund worden in hun ontwikkeling. Aa en Hunze neemt actief deel aan Vitale Vakantieparken en zal zich hier ook voor de komende periode voor blijven inzetten.

5. Geopark De Hondsrug

Het UNESCO Geopark de Hondsrug beslaat voor een groot deel onze gemeente en is een belangrijke factor in ons mooie landschap en de vrijetijdseconomie. De komende periode wil de gemeente de stichting achter het UNESCO Geopark structureel subsidiëren. De stichting houdt zich onder andere bezig met de marketing voor het park, het verbinden van het regionale bedrijfsleven, educatieprojecten en het initiëren van nieuwe activiteiten die De Hondsrug versterken.

6. Ontwikkelingen Nationaal Park

Het Drentsche Aa gedeelte van het Nationaal Park is een belangrijke factor voor de toerisme en recreatie in onze gemeente. Voor de komende periode zal het programmateam Drentsche Aa zich gaan focussen op het verbeteren van de recreatiekwaliteit in het park. Momenteel zijn wij bezig met het project Duurzaam Toerisme en Recreatie voor NP Drentsche Aa. Dit beleidsstuk moet richting gaan geven aan de toekomst van dit gebied en is aangehaakt op het provinciale recreatie en toerismeplan 'Bestemming Drenthe 2030'. Op basis van dit stuk zullen we de komende jaren beleid gaan voeren omtrent het Nationaal Park. Een van de grote projecten die we voor het Nationaal Park willen realiseren is het bouwen van een toegangspoort. De toegangspoort zal voornamelijk moeten dienen als een informatiecentrum, met interessante en interactieve informatie over het park. Een ander groot project waar het Nationaal Park zich de komende jaren voor gaat inzetten is de ontwikkeling en uitvoering van het Beheer-, Inrichtings- en Ontwikkelingsplan. In dit plan wordt de visie voor samenwerking, doorontwikkeling en investeringen vastgelegd voor het Nationaal Park.

Ook wil de gemeente de ondernemers meer laten aanhaken op de ontwikkelingen omtrent het nationaal park. Dit biedt mogelijk kansen, zowel voor het park als voor de ondernemers.

Om de ondernemers een betere beleving te geven van de mogelijkheden in het nationaal park willen we in samenwerking met de ondernemersverenigingen speciale bijeenkomsten organiseren, bijvoorbeeld in de vorm van een gezamenlijke wandeling door het park.

7. Ontwikkelen themaroutes

Naast de ontwikkelingen omtrent het Nationaal Park willen we de kwaliteit van recreëren en toerisme verder verbeteren door ons aan te sluiten op het wandelknooppuntennetwerk (welke in deze koersnota onder de infrastructuur wordt omschreven) en door speciale themaroutes te ontwikkelen of te verbeteren. Deze themaroutes moeten voor bepaalde doelgroepen of voor bepaalde aspecten van het landschap worden ontwikkeld. Denk bijvoorbeeld aan een route speciaal voor kinderen, een hunebeddentour of een speciale fietsroutes.

8. Recreatieve fietsvoorzieningen

De gemeente gaat de komende periode ook structureel meer aandacht besteden aan de recreatieve fietsers. Het team recreatie en toerisme zal zich bezighouden met speciale fietsvoorzieningen. Denk hierbij aan het creëren van themaroutes of het organiseren van fietsevenementen. De aansluiting op het wandelknooppuntennetwerk, de themaroutes en de recreatieve fietsvoorzieningen moeten ervoor zorgen dat de ondernemers de toeristen meer richting kunnen geven voor hun wandel- en fietstochten door de gemeente. Ook kunnen deze projecten helpen bij het verspreiden van de toeristen in de gemeente. Op deze manier kan de sector verder blijven groeien zonder veel overlast te bezorgen.

Financiële inzet 2022-2025

Het totaal aan nieuwe activiteiten in deze actielijn vergt een aanvullende investering op de huidige begroting van €220.000 voor de periode van 2022-2025

3.5. Agrarische sector

Aa en Hunze is trots op haar agrarische sector. Het is een relatief grote sector (qua werkgelegenheid en ruimtelijke aanwezigheid passend bij een plattelandsgemeente) en is dan ook van belang voor de economische ontwikkeling. De gemeente heeft periodiek overleg met de sector (via LTO), zowel bestuurlijk als ambtelijk. We bespreken waar op de sector afkomt en wat de sector nodig heeft van de gemeente. Op deze manier betrekken we de sector bij ons beleid. Tot slot bezoeken we regelmatig gezamenlijk diverse agrarische bedrijven waarbij we ook thematisch onderwerpen bespreken. Op deze manier blijven we in goed contact en proberen we in te spelen op actuele ontwikkelingen. In het proces naar deze koersnota is er een bijeenkomst georganiseerd voor de agrarische ondernemers van de gemeente. Uit deze bijeenkomst is veel informatie opgehaald - welke in de bijlage is te lezen - dat als zeer nuttig wordt beschouwd. Het is daarom dat wij voor de komende periode structureel gesprekken met de ondernemers uit deze sector willen gaan plannen.

De agrarische sector wordt geconfronteerd met een grote opgave. Bijvoorbeeld de uitdagingen van circulaire economie en natuurinclusieve landbouw. Discussies over de stikstofuitstoot en gezondheidsrisico's raken de sector. Daarom willen we de contacten verder intensiveren en de samenhang met andere beleidsvelden (innovatie, agribusiness, logistiek, etc.) verder versterken. Zo vormt het een integraal onderdeel van ons economisch beleid.

Om het imago van de agrarische sector te versterken en het 'lokaal winkelen' een boost te geven heeft de gemeente de afgelopen maanden gewerkt aan de ontwikkeling van een route langs verschillende ondernemers in de gemeente. Onder de naam 'Aanstreekelijk Aa en Hunze' kunnen inwoners en toeristen nu langs een fietsroute verschillende streekproducten bij de lokale (boerderij) winkels kopen.

Verder heeft de gemeente een actieve rol binnen de P10. Dit samenwerkingsverband van de landelijke plattelandsgemeenten gaat zich de komende periode meer inzetten voor de agrarische sector. De agenda die hiervoor is opgesteld wordt dit jaar gepubliceerd. De gemeente zal zich aansluiten op de visie die wordt opgesteld in deze agenda.

3.6. Gezondheid- en zorg economie

De zorgsector is relatief groot in de gemeente (bijna 17% (LISA) van alle banen). De zorginstellingen die de meeste werkgelegenheid creëren in de gemeente zijn provinciale of landelijke organisaties. De gemeente sluit aan bij de agenda van de provincie die in maart 2021 voor de zorg- en gezondheidssector is opgesteld². De hoofdthema's die hierin worden benoemd zijn: medische technologie, digitalisering, duurzaamheid en food & lifestyle. De informatie uit de gespreksverslagen van de bijeenkomsten zullen we delen en bespreken met de provincie, zodat we als gemeente een actievere rol nemen voor deze sector in het provinciaal beleid.

²(Agenda Gezondheidseconomie, Provincie Drenthe).

4. Coördinatie en financiën

4.1.

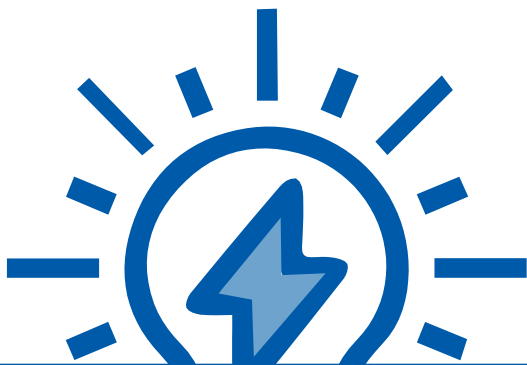
Coördinatie van de activiteiten

Het college van B&W is eindverantwoordelijk voor het aansturen en monitoren van deze koersnota. De uitvoering doen we zoveel mogelijk met onze eigen beschikbare mensen en middelen. Het team economische zaken treedt op als coördinator en is in een aantal acties ook de projectleider. Economische ontwikkeling is een integrale opgave. Er wordt dus altijd in samenhang met de andere beleidsprogramma's gewerkt. Waar nodig werken we met integrale projectteams, en bij voorkeur samen met de ondernemers en de onderwijsinstellingen. De rol van de gemeente is als een soort spin in het web: de gemeente coördineert, regisseert en stimuleert.

4.2.

Financiën

Het merendeel van de bestaande en nieuwe activiteiten kost tijd, kennis en kunde van onze medewerkers in het team economische zaken. We zijn ons ervan bewust dat het de genoemde activiteiten ook tijd en soms geld kosten van ondernemers en vrijwilligers, die vaak in eigen tijd naast hun ondernemerschap bijdragen aan de samenwerking. Die betrokkenheid ervaren wij als bijzonder waardevol.

De activiteiten in deze koersnota staan gesplitst in bestaand en nieuw. De bestaande activiteiten kunnen in de meeste gevallen worden uitgevoerd binnen de huidige kaders van de begroting. De nieuwe activiteiten vergen een aanvullende investering. Het zijn voornamelijk incidentele activiteiten. Hiervan is niet precies te zeggen wanneer ze beginnen en eindigen. Zij geven wel de gewenste impuls. Ook zijn er een aantal activiteiten in deze koersnota opgenomen die om een jaarlijkse bijdrage vragen. In de tabellen hieronder wordt de gevraagde investering (incidenteel en structureel) per jaar en per actielijn weergegeven. In totaal betreft het investering van € 320.000 gedurende vier jaar (gemiddeld € 80.000 per jaar).

4.3.

Evaluatie

We informeren de gemeenteraad periodiek via de reguliere planning en controlcyclus over de stand van zaken. Daarnaast maken we een jaarlijkse evaluatie van de koersnota. Waar mogelijk in combinatie met de economische verkenningen. Voor veel acties is aanvullende data en informatie nodig (nulmeting, monitoring). Voor de analyse (bijlage 1 en 2) van deze koersnota is gebruik gemaakt van de volgende data:

- Gegevens CBS, KvK, LISA gegevens over werkgelegenheid.
- Onderzoek MKB-vriendelijkste gemeente (2-jaarlijks)

Incidenteel

	2022	2023	2024	2025
Werken en onderwijs	€10.000	-	-	-
Vestigingsbeleid en infrastructuur	€20.000	-	€10.000	-
Innovatie, kennis en duurzaamheid	-	€20.000	-	-
Vrijtijdseconomie	€ 57.000	€15.000	-	-

Structureel

	Per jaar
Werken en onderwijs	€ 5.000
Vestigingsbeleid en infrastructuur	€ 0
Innovatie, kennis en duurzaamheid	€ 5.000
Vrijtijdseconomie	€37.000

Totaal

	Per actielijn
Werken en onderwijs	€ 30.000
Vestigingsbeleid en infrastructuur	€ 30.000
Innovatie, kennis en duurzaamheid	€ 40.000
Vrijtijdseconomie	€ 220.000
Totaal	€ 320.000

Synnovem
AANJAGERS VAN DE NIEUWE ECONOMIE

www.synnovem.nl

